

Projektin yhteenveto: Irtomakeisten ja -pähkinöiden myyntiolosuhteet myymälöissä vuonna 2023

Espoon seudun ympäristöterveys toteutti vuonna 2023 projektin, jonka tavoitteena oli kartoittaa myymälöissä irtomyyynnissä olevien makeisten ja pähkinöiden myyntiolosuhteita, kuten siisteyttä ja puhtaanapitoa sekä tuotteista annettavia tietoja. Kartoitus toteutettiin elintarvikehuoneiston normaalin suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä. Projektissa ei otettu näytteitä.

Omavalvonta

Tarkastuksella kartoitettiin, onko myymälässä omavalvontasuunnitelma, jossa on kuvattu toimintaa ja jolla hallitaan myynnin vaara- ja riskitekijöitä. Lisäksi selvitettiin, onko omavalvonnassa laadittu siivoussuunnitelma, onko toiminnalle vastuuhenkilö, kuinka makeiset ja kalusteet säilytetään takatiloissa ja onko allergeenien hallinta otettu huomioon.

Tarkastuksilla havaittiin, että omavalvontasuunnitelma oli pääosin suullinen tai myynninedistäjän laatima. Vastuutaho oli myymälän vuorovastaava tai muu myymälän henkilökuntaan kuuluva, tavarantoimittaja tai myynninedistäjä. Useissa myymälöissä myynninedistäjä huolehti kalusteen täytön kerran tai kaksi kertaa viikossa. Omavalvontasuunnitelma oli useissa myymälöissä suullinen. Myymälän henkilökunnan tehtävä oli huolehtia kauhojen puhtaudesta päivittäin ja täyttää makeis- tai pähkinälaatikot tarpeen mukaan.

Siivoussuunnitelma oli myös pääosin suullinen tai myynninedistäjän tiedossa. Makeislaatikot vaihdettiin uusiin tuotteen loppuessa tai siivouksen yhteydessä. Useissa myymälöissä makeislaatikoiden kansia puhdistettiin päivittäin. Jos myymälässä oli myynnissä myös irtopähkinöitä irtomakeisten läheisyydessä, kauhat olivat eri väriset. Kauhoja pestiin päivittäin tai useasti päivän aikana. Osassa myymälöissä oli käytössä kaluste, jossa kauha on jokaiselle asiakkaalle oma ja se laitetaan käytön jälkeen pois. Muutamassa myymälässä havaittiin erittäin kuluneita kauhoja.

Puhtaanapito

Tarkastuksilla selvitettiin myös koko myyntikalusteen puhtaanapitoa. Myyntikalusteet olivat erilaisia, mutta jokaisessa oli laatikoiden alla sokerinkeräyslaatikko tai jokin muu tapa hallitusti kerätä makeisista irtoava sokeri. Tarkastuksilla havaittiin, että myyntikalusteen taakse ja muihin kalusteen osiin kertyy sokeria ja likaa, joka voi houkutella tuhohyönteisiä. Puhdistustiheys vaihteli myymäläkohtaisesti. Joissakin myymälöissä puhdistustiheys oli useammin kuin toisissa.

Säilytys ja allergeenit

Makeiset ja pähkinät sekä myyntikalusteen osat, säilytettiin myymälöiden takatiloissa niille merkityissä rullakoissa pääosin järjestyksessä. Allergeenien riskienhallintaa oli toteutettu siten, että niissä myymälöissä, joissa oli irtomakeisten lisäksi irtopähkinöiden myyntiä, pähkinätuotteet olivat erillisessä kalusteessa tai sijoitettu eri paikkaan makeisten irtomyynnistä. Tuotteille oli myös varattuomat, eriväriset kauhat. Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät olivat kaikissa myymälöissä asianmukaisesti esillä.

Johtopäätökset

Projektin johtopäätöksenä osalta kohteista edellytettiin omavalvontasuunnitelman laatimista ja siivoussuunnitelman päivittämistä. Useimmissa myymälöissä irtomakeisten ja -pähkinöiden myyntiolosuhteet olivat hyvät ja myyntikalusteet olivat siistit. Myymälöissä siivotaan ja puhdistetaan myyntikalusteita ja kauhoja puhdistetaan ja vaihdetaan uusiin. Kauhoja pestään päivittäin tai useamman kerran päivässä. Uusia laatikoita ja kauhoja on kuitenkin hyvä olla myymälässä ylimääräisiä, jotta rikkoutuneet ja kuluneet osat voidaan vaihtaa uusiin. Eniten huomautettavaa oli puhtaanapidossa. Myyntikalusteessa laatikoiden alla olevat sokerinkerääjät auttavat pitämään kalusteen pääsoin siistinä ja päivittäisen puhdistamisen helppona.

Espoon kaupunki
Espoon seudun ympäristöterveys
Käyntiosoite: Tekniikantie 15, 02150 Espoo
Postiosoite: PL 210, 02070 ESPOON KAUPUNKI
elintarvikevalvonta@espoo.fi